

แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1

The Approach of Quality Assurance of Small-Sized Schools for School
Academic Affairs Management Under Nakhon Sawan Primary
Educational Service Area Office 1

หทัยทิพย์ ลิขันทกสมิต¹

Hataitip Sikhuntagasamit¹

Corresponding Author E-mail: hatai_k22@hotmail.com

Received: 2022-03-31; Revised: 2022-06-20; Accepted: 2022-07-08

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก และ 2) หาแนวทางการประกันคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 จำนวน 92 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประกันคุณภาพทางการศึกษา มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.86 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพปัจจุบันการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการประกันคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 คือ 1) ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุจากการประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษา ปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการจัดทำหลักสูตรและการใช้หลักสูตร 2) ด้านการประเมินและการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ประชุมชี้แจง กฎ ระเบียบหลักเกณฑ์ วิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียน วิเคราะห์ผลการเรียนของนักเรียนเพื่อหาแนวทางช่วยนักเรียนรายบุคคล และนำผลการประเมินไปวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา 3) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ประเมินและปรับปรุงระบบข้อมูลและสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสารสนเทศให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานทุกด้าน และใช้ข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา และ 4) ด้านการบริหารจัดการ วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษา สนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากรและบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษา และดำเนินการนิเทศแนะนำ กำกับ ติดตามการประกันคุณภาพการศึกษา

คำสำคัญ: แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา,โรงเรียนขนาดเล็ก

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

¹ Lecturer of Fundamentals of Education, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

This research aims to 1) study and analysis of the current situation, problem, prefix and reinforce the role of quality assurance and 2) find the guidelines for reinforcing the role of quality assurance of small-sized schools. The sample group was school administrators under the Nakhon Sawan Primary Educational Service Area Office 1, 92 people were selected with a simple random method. The research tool was an opinion questionnaire on educational quality assurance guidelines, the reliability value was 0.86. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation and content analysis. The results findings were as follows;

1) The present condition of the educational quality assurance of small schools under the Nakhon Sawan Primary Educational Service Area Office 1 as a whole is at a high level. 2) The Approach of Quality Assurance of Small-Sized Schools for School Academic Affairs Management Under Nakhon Sawan Primary Educational Service Area Office 1, The guidelines are 1) curriculum and learning process analysis of problems and causes from educational quality assurance evaluation improve and fix problems resulting from course preparation and course use 2) assessment and development of educational standards, meeting to clarify rules, regulations, methods of assessment and evaluation of learning outcomes. Analyze student performance to find ways to help individual students. and use the assessment results to plan for educational quality assurance 3) information technology for education always evaluate and update the information and information system, promote the utilization of information and information for the benefit of all aspects of operations and use information in the strategic planning of educational institutions 4) management analyze problems and related causes from the assessment of educational quality assurance, budget support resources and Personnel for educational quality assurance and conducting supervision, advice, supervision and monitoring of educational quality assurance.

Keywords: The Approach of Quality Assurance, Small-Sized Schools

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงในโลกสมัยใหม่เป็นไปอย่างรวดเร็ว กว้างขวาง และรุนแรงกว่าที่เคยเกิดขึ้นในอดีตมากมาย นักการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นไปทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง หรือเทคโนโลยี ซึ่งหมายความว่าพัฒนาการทางวิทยาการ และเนื้อหาสาระความรู้ที่จำเป็นได้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตราที่ 4 ได้ให้ความหมายของการศึกษาหมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความรู้และความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สถานศึกษาจึงเป็นสถาบันทางสังคมที่ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่สร้างและพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีจิตใจเมตตา กรุณา รักและเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ ตลอดจนมีความคิดที่จะสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดขึ้นในสังคม สามารถพึ่งตนเองและเป็นที่พึ่งให้แก่เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน หากเยาวชนได้รับการพัฒนาคุณภาพจากสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เขาจะเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้มีมาตรฐานและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข จึงทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมไทย ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ อันเป็นเงื่อนไขสู่การพัฒนาเศรษฐกิจให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกัน ที่จะเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2563: 3 - 4)

การปรับเปลี่ยนปัจจัยองค์ประกอบของการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองกับการเปลี่ยนแปลงภายนอกข้างต้นกลับไม่สอดคล้องกันกับประเทศไทย โดยเฉพาะการจัดการศึกษาก้าวหน้าทั้งนี้เพราะการจัดการศึกษาดังที่เป็นอยู่มักทำเป็นระบบที่ค่อนข้างตายตัว ดำเนินการในรูปองค์การขนาดใหญ่ มีกฎระเบียบมากมาย คนทำงานในระบบคุ้นเคยกับระบบและกระบวนการที่เป็นอยู่ ผลที่เกิดขึ้นคือระบบการจัดการศึกษาไม่สามารถตอบสนองความต้องการในการพัฒนาคุณภาพของ

ประชากรยุคใหม่ได้เพราะระบบเก่าย่อมมุ่งผลิตประชากรตามเป้าหมายเดิม และระบบเดิมซึ่งเหมาะกับการผลิตเป้าหมายเก่า ย่อมไม่พร้อมจะผลิตประชากรรุ่นใหม่ตามเป้าหมายใหม่ได้ความไม่สอดคล้องเช่นนี้ ก่อให้เกิดปัญหามากมาย ซึ่งมีหลักฐาน ปรากฏเป็นรูปธรรม เช่น การศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ของเยาวชนไทยอยู่ในระดับต่ำมากเมื่อเปรียบเทียบกับ ประเทศอื่น เป็นต้น จึงจำเป็นต้องปรับการจัดการศึกษาเสียใหม่ (ดิลกะ ลัทธิพัฒน์. 2554: 7)

เนื่องจากองค์ประกอบในการจัดการศึกษามีมากมายหลายประการที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน การปรับการจัดการศึกษา จึงต้องกระทบต่อทุกปัจจัยดังกล่าว และหากต้องการเห็นผลเร็ว การปรับเปลี่ยนเช่นนี้ต้องกระทำในระยะเวลารวดเร็วและ ครอบคลุมด้วย เพื่อให้เกิดผลประจักษ์ได้ทันการณ์ ดังนั้น การเปลี่ยนระบบการจัดการศึกษาแบบเก่าที่ล้าสมัยให้กลายเป็น ระบบใหม่ที่ทันสมัยจึงไม่อาจกระทำแบบค่อยเป็นค่อยไปได้ต้องดำเนินการอย่างรวดเร็วและครอบคลุม นั่นคือความจำเป็นที่ ต้องมีการปฏิรูปและหาแนวทางในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษา

ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหาร จัดการในเชิงคุณภาพ กล่าวคือ การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกที่สำคัญและช่วยผลักดันให้กระบวนการทำงานทุกระดับและบุคลากรที่เกี่ยวข้องดำเนินไปอย่างสอดคล้องกันเป็นระบบมุ่งหน้าไปในทิศทางที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้เพื่อบรรลุเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยหลักการวิธีการบริหารและการจัดการคุณภาพ (Quality Management) สมัยใหม่ที่เน้นการ สร้างความมั่นใจให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยความมั่นใจนี้ต้องตั้งอยู่บนรากฐานของหลักวิชาข้อเท็จจริงหลักฐานเชิงเหตุผลเป็น สำคัญการประกันคุณภาพเป็นการสร้างความมั่นใจโดยมีมาตรการป้องกันไม่ให้เกิดความผิดพลาดเกิดขึ้นโดยเริ่มตั้งแต่ขั้นการ ออกแบบและขั้นตอนดำเนินงานจนถึงขั้นที่ได้ผลผลิตออกมานอกจากนี้ยังมีการนำผลการประเมินในทุกขั้นตอนมาใช้ในการ วางแผนออกแบบและการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และมีนักวิชาการทางการศึกษาหลาย ท่านได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ ดังนี้

เจนจบ หาญกลับ (2559: 26) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนิน กิจกรรม ทางวิชาการตามภารกิจสำคัญของสถานศึกษาเพื่อควบคุม พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของการศึกษา โดยใช้ กระบวนการควบคุม ตรวจสอบคุณภาพและการประเมินจากภายในและภายนอกสถานศึกษา

ดังนั้นการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวม

ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา การศึกษาเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการขับเคลื่อนประเทศ สร้าง คนในประเทศให้เป็นคนที่มีคุณภาพ สร้างการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าในทุกๆด้าน การประกันคุณภาพทางการศึกษา จึงมีส่วนสำคัญในการผลักดันให้ประชาชนมั่นใจในการศึกษาว่ามีคุณภาพมากพอที่จะส่งเสริมให้บุคคลได้พัฒนาตนเองในด้าน ต่าง ๆ ตามความถนัด และเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพสูง

กระทรวงศึกษาธิการ (2553: 183 - 187) ได้สรุปหลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในว่าเป็นกลไกสำคัญ ประการหนึ่งที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและสร้างความมั่นใจ (Assure) ได้ว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถและมี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและที่สังคมต้องการ

เจนจบ หาญกลับ (2559: 28) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา มีความสำคัญ 3 ประการ คือ 1) ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลคุณภาพการศึกษาที่เชื่อถือได้ เกิดความเชื่อมั่นและสามารถตัดสินใจเลือกใช้บริการที่มีคุณภาพมาตรฐาน 2) ป้องกันการจัดการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคและเกิดความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง 3) ทำให้ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษามุ่งบริหารจัดการศึกษาสู่คุณภาพและมาตรฐาน อย่างจริงจัง ซึ่งมีผลให้การศึกษาที่มีพลังที่จะพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

การบริหารการศึกษากับการประกันคุณภาพการศึกษา สังคมไทยมีการปรับตัว เปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเอง เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงยั่งยืน มีสันติสุขและสามารถเอาชนะวิกฤตการณ์ทางด้านต่าง ๆ ได้ การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และทุก ๆ ด้านให้เจริญก้าวหน้าทันกับสังคมโลกปัจจุบัน ผู้บริหารคือกลไกสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมีประสิทธิภาพและพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้บรรลุเป้าหมาย จึงจำเป็นที่ผู้บริหารต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นผลจากการกระจายอำนาจในการบริหารงานผู้บริหารโรงเรียนจึงมีภารกิจ และความรับผิดชอบต่อพัฒนาโรงเรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งในด้านการกำหนดนโยบาย และการนำนโยบายสู่การปฏิบัติด้วยการวางแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียน วิสัยทัศน์จึงเป็นหลักหรือเป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน และสร้างความคาดหวัง และมั่นใจให้กับคณะครู อาจารย์ นักเรียนและบุคคลอื่น ๆ รวมถึงการใช้เป็นกรอบในการกำกับติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการวางแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียน

การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

การเรียนการสอนจะประสบผลสำเร็จได้จะต้องมีส่วนประกอบที่สำคัญหลายอย่าง เช่น ครู นักเรียน สภาพแวดล้อม และบรรยากาศในโรงเรียน หลักการสอนที่สำคัญ คือ สอนให้เรียนโดยกระทำ ทดลอง ค้นคว้า แก้ปัญหาด้วยตนเองและสอนในสิ่งที่ตนเป็นประโยชน์ต่อชีวิตของผู้เรียน โดยสามารถนำเอาประสบการณ์ไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนได้ให้ความสำคัญกับผู้เรียนจึงมีการเน้นการเรียนการสอนแบบให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) เป็นผู้คิดค้นในเรื่องของ การเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by doing) เป็นการจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ เปลี่ยนบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียนจาก “ผู้รับ” มาเป็น “ผู้เรียน” และเปลี่ยนบทบาทของครูจาก “ผู้สอนหรือผู้ถ่ายทอดความรู้” มาเป็น “ผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้” ให้ผู้เรียน ซึ่งการเปลี่ยนบทบาทนี้เท่ากับการเปลี่ยนจุดเน้นของการเรียนรู้ว่าอยู่ที่ผู้เรียนมากกว่าผู้สอน ดังนั้นผู้เรียนจึงกลายเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน เพราะบทบาทในการเรียนรู้ส่วนใหญ่จะอยู่ที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการศึกษาในประเทศให้ก้าวหน้าทุกฝ่ายมีความสำคัญต่อการร่วมมือดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ การวิจัยมีประโยชน์ต่อการทดสอบแนวความคิด การตอบคำถาม การแก้ปัญหาหรือการตัดสินใจ ผู้บริหารอาจต้องการรู้กระบวนการที่ดีที่สุดในการจัดกลุ่มนักเรียน หรือสาเหตุที่นักเรียนสอบตกหรือออกกลางคัน การวิจัยสามารถให้คำตอบต่อสิ่งเหล่านี้และปัญหาอื่น ๆ สมัลเยน (Smulyan) ได้วิจัยกระบวนการของความร่วมมือในการวิจัยเชิงปฏิบัติการของครูและนักการศึกษาจากมหาวิทยาลัย พบว่า ครูมีความรู้สึกที่ดีต่อวิชาชีพโดยใช้การวิจัยเพื่อพัฒนางาน มีความเข้าใจกระบวนการวิจัย มีทักษะในการทำวิจัยมากขึ้นและพร้อมที่จะทำการวิจัยในโอกาสต่อไป ธีระพร อายุวัฒน์ กล่าวว่า การวิจัยเพื่อศึกษานั้นเป็นไปเพื่อให้ผู้บริหารพัฒนาศักยภาพของครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยและสามารถปฏิบัติงานได้ และเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประโยชน์แก่สถานศึกษาต่อไป การที่จะพัฒนาบุคลากรทางวิจัย ให้นำการวิจัยไปพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐานในการจัดการศึกษาของแต่ละสถานศึกษานั้น จะมีจุดเน้นที่แตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่นและชุมชน การวิจัยจะมีส่วนร่วมการหาจุดที่เป็นปัญหาหรือจุดที่ต้องการพัฒนาให้ระบบการจัดการศึกษาในสถานศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของเด็กและเยาวชนที่เป็นผลผลิตจากการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ และบรรลุตามมาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพราะถือว่าการวิจัยเป็นเครื่องมือที่ดีที่สุดในปัจจุบัน ที่สามารถไปใช้ในการแก้ปัญหา/พัฒนาคุณภาพการศึกษาเช่นเดียวกับนานาประเทศในระดับสากล

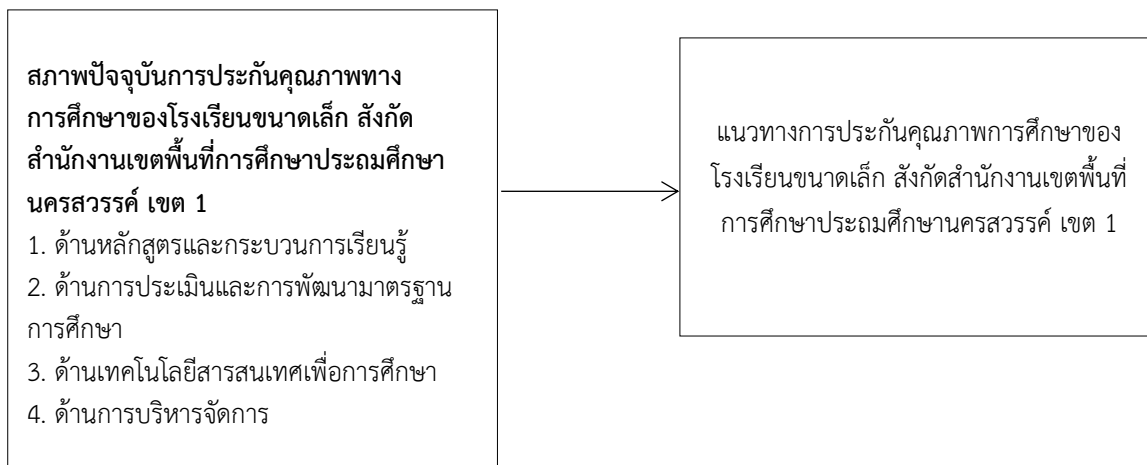
คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561) มีเป้าหมายมุ่งเน้นการพัฒนา คุณภาพและมาตรฐาน การศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ทุกภาคส่วน ทั้งนี้เพื่อให้คนไทยได้ เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ระบบการ ประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยในการพัฒนาคุณภาพ และ มาตรฐานการศึกษา ของคนไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกฝ่ายที่มี ส่วนในการจัดการศึกษา ต้องตระหนักและดำเนินการจนบรรลุผลในที่สุด ประกอบกับ สารสำคัญในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ระบุให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษาที่ ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา อีกทั้ง เพื่อรองรับการประกันคุณภาพ ภายนอก (มาตรา 48 หมวด 6) การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาถูกพัฒนาขึ้น เพื่อให้เกิดความมั่นใจแก่ทุกฝ่ายว่า การจัดการศึกษาทุกระดับมีคุณภาพและจะคงรักษาไว้ซึ่งมาตรฐาน โดยล่าสุดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2561 และประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย และระดับชั้นพื้นฐาน เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2561 นั้น ส่งผลให้สถานศึกษาต้องดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาใหม่ทั้งหมด ตั้งแต่การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาที่ประกาศใช้ใหม่ หัวใจสำคัญของการปฏิรูประบบการศึกษาอยู่ที่การสร้างระบบความรับผิดชอบต่อ เพื่อ พัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 การปฏิรูประบบการประเมินและการประกัน คุณภาพการศึกษา โดยให้สถานศึกษามีความรับผิดชอบต่อผู้ปกครองและนักเรียนมากขึ้น โดยสถานศึกษาควรเป็นหน่วยหลักในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาและมีอิสระในการบริหารจัดการไม่ ว่าจะเป็นเรื่องของการออกแบบหลักสูตร วิธีการสอนและวิธีการ วัดผลตามแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเจตนารมณ์ของสถานศึกษา รวมถึงตอบสนองต่อ สภาพปัญหา ความต้องการของชุมชน และการประเมินคุณภาพสถานศึกษาภายใน ซึ่งสาเหตุของการปฏิรูประบบ การศึกษา เนื่องมาจากการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาของประเทศในช่วงที่ผ่านมา พบว่า มีปัญหาหลัก ๆ ใน 6 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนไม่มีความสุขในการเรียน นักเรียนขาด ระเบียบวินัย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เนื้อหาไม่สอดคล้องกับบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลง กระบวนการเรียนรู้ไม่พัฒนาเด็ก การเรียน ภาษาอังกฤษขาดมาตรฐาน
- 2) ด้านการผลิตพัฒนากำลังคน และงานวิจัย พบว่า ประเทศขาดกำลังแรงงานสายวิชาชีพ งานวิจัยไม่สามารถ นำไปใช้ได้จริง มาตรฐานฝีมือยังไม่เป็นที่ยอมรับจากสถานประกอบการ การผลิตบัณฑิตในสาขาที่ไม่เป็นไปตาม ความต้องการ ของประเทศ
- 3) ด้านการประเมินและพัฒนามาตรฐานการศึกษา พบว่า การ ประเมินคุณภาพครู การประเมินสถานศึกษา ระบบการศึกษาต่อในแต่ละระดับชั้น การประเมิน ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนยังไม่ได้มาตรฐานที่กำหนด
- 4) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา พบว่า อุปกรณ์ไม่ทันสมัย ไม่นำข้อมูลสารสนเทศและ ผลผลิตที่ได้จาก การพัฒนาไปใช้ให้เกิดประโยชน์
- 5) ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ขาดการบูรณาการ การกระจายอำนาจไม่จริงจัง การกำกับดูแลขาดประสิทธิภาพ ระบบงบประมาณไม่สอดคล้องต่อ การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 6) ด้านครูผู้สอน พบว่า ครูมีภาระงานมาก ครูไม่ครบชั้น สอนไม่ตรงวิชาเอก ขาดขวัญและกำลังใจ ขาดทักษะใน การออกแบบและการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เรียนรู้ตามมาตรฐานการศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อการศึกษาสภาพปัจจุบัน แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ออกมาเป็นแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ในปีการศึกษา 2564 จำนวน 117 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 จำนวน 92 คน จาก 92 โรงเรียน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยเปิดตารางของ เครจซี่, และมอร์แกน (Krejcie, & Morgan) และเลือกตัวอย่างตามโอกาสทางสถิติ (Probability Sampling) ด้วยเทคนิควิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 คือ แบบสอบถาม เรื่อง ศึกษาสภาพปัจจุบัน การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check-list)

ตอนที่ 2 ระดับของสภาพปัจจุบันการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check-list) มีรายละเอียด ดังนี้

5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 อยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 อยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 อยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 อยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

วิธีรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือคำร้องถึงคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 92 คน จำนวนแบบสอบถาม 92 ฉบับ เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่าง 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 ถึง 31 สิงหาคม พ.ศ. 2564

2. ในการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ผู้วิจัยจัดส่ง และรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยได้กลับคืนมาครบ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1.1 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ลงความเห็น ว่า ข้อคำถามแต่ละข้อวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ซึ่งกำหนด ความคิดเห็นไว้ดังเกณฑ์การพิจารณาของ อีระศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ (2549: 65) ดังนี้

คะแนน +1 แน่ใจว่าสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์

คะแนน 0 ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์

คะแนน -1 แน่ใจว่าไม่สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์

1.2 การคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา/วัตถุประสงค์ของแต่ละข้อคำถาม โดยจะนำผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่าข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.66 - 1.0 ทุกข้อ

1.3 การคำนวณหาความเที่ยงโดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) โดยวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเที่ยงคือ 0.86

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ค่าความถี่ (f)

2.2 ค่าร้อยละ (%)

2.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 92 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 51.09 เป็นเพศหญิงจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 48.91 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 46 - 55 ปีขึ้นไป โดยอายุอยู่ระหว่าง 36 - 45 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 30.43 อายุอยู่ระหว่าง 46 - 55 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 42.39 และอายุมากกว่า 56 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 27.17 จบการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และส่วนของประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นกับสภาพปัจจุบันการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการประเมินและการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษา และด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้านผลปรากฏ ดังนี้

1. ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยสูงสุด 3 อันดับ พบว่า ด้านการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้อง จากการประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านเนื้อหาไม่สอดคล้องกับบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลง และด้านการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการจัดทำหลักสูตร และการใช้หลักสูตร อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. ด้านการประเมินและการพัฒนามาตรฐานการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยสูงสุด 3 อันดับ พบว่า ด้านการประชุมชี้แจง กฎ ระเบียบหลักเกณฑ์วิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาคือด้านการวิเคราะห์ผลการเรียนของนักเรียนเพื่อหาแนวทางช่วยนักเรียนรายบุคคล และด้านการนำผลการประเมินไปวางแผนการประกันคุณภาพ การศึกษาในระยะต่อไป ตามลำดับ

3. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยสูงสุด 3 อันดับ พบว่า ด้านการประเมินและปรับปรุงระบบข้อมูลและสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ด้านการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสารสนเทศให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานทุกด้าน และด้านการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา ตามลำดับ

4. ด้านการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยสูงสุด 3 อันดับ พบว่า ด้านการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้อง จากการประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากร ในการประกันคุณภาพการศึกษาและด้านการดำเนินการนิเทศแนะนำ กำกับ ติดตาม การประกันคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ

ตอนที่ 2 นำเสนอแนวทางการประกันคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

จากการวิเคราะห์ระดับสภาพปัจจุบันการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 สูงสุด 3 อันดับของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาทำร่างนำเสนอแนวทางการประกันคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 แล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหาได้แนวทางการประกันคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

ประเด็นสภาพปัจจุบัน	แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1
1. ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้	
1) การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้อง จากการประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษา	1. สร้างกระบวนการจัดทำหลักสูตรและการใช้หลักสูตรที่ชัดเจน 2. วางแผนกำหนดขอบเขตของการวิเคราะห์ปัญหาให้ครอบคลุมและครบถ้วน 3. มีการประชุมเพื่อวางแผนในการจัดทำหลักสูตรและใช้หลักสูตร
2) เนื้อหาไม่สอดคล้องกับบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลง	1. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถมาอบรมและหาแนวทาง 2. วิเคราะห์หลักสูตรและหาประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วทำการแก้ไข 3. วางแผนกำหนดขอบเขตของปัญหาให้ครอบคลุมและแก้ไข
3) การปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการจัดทำหลักสูตร และการใช้หลักสูตร	1. ประชุมผู้เกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตร 2. สร้างความเข้าใจในการจัดทำระหว่างผู้บริหาร ครู 3. กำหนดมาตรฐานที่ชัดเจนในการวัดผลและประเมินผล 4. แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและตรวจสอบ
2. ด้านการประเมินและการพัฒนามาตรฐานการศึกษา	
1) การประชุมชี้แจง กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์วิธีการวัดผลและประเมินผล การเรียนของนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา	1. คณะกรรมการดำเนินการกำกับและติดตามการนำผลการประเมินไปวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา 2. ทำความเข้าใจในการประกันคุณภาพการศึกษาแก่คณะครูและผู้บริหาร
2) การวิเคราะห์ผลการเรียนของนักเรียนเพื่อหา แนวทางช่วยนักเรียนรายบุคคล	1. สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการ ปฏิบัติงาน ตรวจสอบการประเมินการสอนของ ครูและส่งเสริมให้ครูบันทึกผลการสอนซ่อม เสริมนักเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2. สถานศึกษาควรดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซ่อมเสริมนักเรียน และประเมินผล การสอนของครูเพื่อนำ มาปรับปรุงแก้ไขปัญหา เพื่อพัฒนาการเรียนของนักเรียนต่อไป

ประเด็นสภาพปัจจุบัน	แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1
	3. สถานศึกษาควรจัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานของรูปเล่ม / ให้ความรู้เพื่อให้คณะครู มีความเข้าใจตรงกัน เพื่อหาแนวทางช่วยเหลือ นักเรียนรายบุคคล
3) การนำผลการประเมินไปวางแผนการประกันคุณภาพ การศึกษาในระยะต่อไป	1. คณะกรรมการดำเนินการกำกับ ติดตามการนำผลการประเมินไป วางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา 2. ประชุมทำความเข้าใจแก่คณะครู 3. จัดทำปฏิทินในการประกันคุณภาพการศึกษาให้ครอบคลุมตลอดปีการศึกษา
3. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา	
1) การประเมินและปรับปรุงระบบข้อมูลและสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ	1. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถสูงในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศมาให้ความรู้แก่ครู 2. ส่งเสริมงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ที่มีคุณภาพและทันสมัย
2) การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสารสนเทศให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานทุกด้าน	1. สถานศึกษาตั้งคณะกรรมการเกี่ยวกับวางระบบสารสนเทศภายในให้เป็นหมวดหมู่เพื่อง่ายต่อการค้นหา 2. คณะกรรมการรับผิดชอบรายงานปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ
3) การใช้ข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา	1. นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศมาจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา 2. แต่งตั้งคณะกรรมการในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งบอกขอบเขตงานที่ชัดเจน 3. จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มความรู้เรื่องเทคโนโลยี สารสนเทศ
4. ด้านการบริหารจัดการ	
1) การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้อง จากการประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษา	1. ประชุมครูเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษา 2. วางแผนและกำหนดขอบเขตของการวิเคราะห์ปัญหาให้ครอบคลุม 3. ประชุมทำความเข้าใจการประกันคุณภาพการศึกษาพร้อมมีเอกสาร ให้ศึกษา
2) การสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากร ในการประกันคุณภาพการศึกษา	1. ประชุมครูเพื่อร่วมกันปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการประกันคุณภาพการศึกษา 2. จัดงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมหรือโครงการในแต่ละมาตรฐาน
3) การดำเนินการนิเทศแนะนำ กำกับ ติดตาม การประกันคุณภาพการศึกษา	1. สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการ ปฏิบัติงาน ตรวจสอบการประเมินการดำเนินการนิเทศแนะนำ กำกับ ติดตาม การประกันคุณภาพการศึกษา 2. ประชุมครูเพื่อร่วมกัน ปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการประกันคุณภาพการศึกษา 3. ประชุมครูเพื่อร่วมกัน นำผลการประเมินไปวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาในระยะต่อไป

อภิปรายผล

1. จากศึกษาสภาพปัจจุบันการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ได้ผลสรุปเป็นรายชื่อ ดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ พบว่า การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้อง จากการประเมินผล การประกันคุณภาพการศึกษา เนื้อหาของหลักสูตรยังไม่สอดคล้องกับบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลง ควรมีการปรับปรุงแก้ไข ปัญหาที่เกิดจากการจัดทำหลักสูตร และการใช้หลักสูตร โดยสร้างกระบวนการจัดทำหลักสูตรและการใช้หลักสูตรที่ชัดเจน วางแผนกำหนดขอบเขตของการวิเคราะห์ปัญหาให้ครอบคลุมและครบถ้วน กำหนดมาตรฐานที่ชัดเจนในการวัดผลและ ประเมินผล สอดคล้องกับแนวคิดของ สุนันทา อุชาติ (2554) พบว่า ผู้บริหาร ควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการ จัดทำ คู่มือครูเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ ความรู้ตลอดจนสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจัดทำ คู่มือครูเกี่ยวกับหลักสูตร สถานศึกษาสถานศึกษาควรมีการจัดหาเอกสารประกอบการใช้หลักสูตรสถานศึกษารวมทั้งหนังสือหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ให้เพียงพอต่อความต้องการของครู

1.2 ด้านการประเมินและการพัฒนามาตรฐานการศึกษา พบว่า การประชุมชี้แจง กฎ ระเบียบหลักเกณฑ์วิธีการ วัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ควรมีการวิเคราะห์ผลการเรียนของนักเรียนเพื่อหา แนวทางช่วยนักเรียนรายบุคคล แล้วการนำผลการประเมินไปวางแผนการประกันคุณภาพ การศึกษาในระยะต่อไป โดย สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการ ปฏิบัติงาน ตรวจสอบการประเมินการสอนของ ครูและส่งเสริมให้ครูบันทึกผลการสอน ช่อม เสริมนักเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จัดประชุมชี้แจงแนวทางการ ดำเนินงานของรูปเล่ม / ให้ ความรู้เพื่อให้คณะครู มีความเข้าใจตรงกัน เพื่อหาแนวทางช่วยเหลือ นักเรียนรายบุคคล จัดทำปฏิทินในการประกันคุณภาพ การศึกษาให้ครอบคลุมตลอดปีการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธวัชชัย สิงห์จันทร์ (2551) ที่พบว่า ควรสร้างความ ตระหนักให้กับครูถึงความสำคัญของงานวัดผลและประเมินผล ส่งเสริมให้ครูวัดและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง จัดทำ เอกสารรายงานผล การประเมินแสดงความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างเหมาะสม และ ปรับปรุงพัฒนางานวัดผล ประเมินผล อย่างต่อเนื่อง

1.3 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา พบว่า การใช้ข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของ สถานศึกษา การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสารสนเทศให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานทุกด้าน และควรมีการ ประเมินและปรับปรุงระบบข้อมูลและสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ โดยสถานศึกษาดังคณะทำงานเกี่ยวกับวางระบบ สารสนเทศภายในให้เป็นหมวดหมู่เพื่อต่อการค้นหา มีคณะกรรมการรับผิดชอบรายงานปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจาก การเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ส่งเสริมงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ที่มีคุณภาพและทันสมัย มีการจัดประชุมเชิง ปฏิบัติการ โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถสูงในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศมาให้ความรู้แก่ครู แล้วนำข้อมูลที่ได้จาก การวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศมาจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ นภาพา ผูกสุวรรณ (2553) พบว่า สถานศึกษาควรมีการจัดทำ ระบบเผยแพร่ที่ทันสมัยกับระเบียบและแนวปฏิบัติด้านวิชาการ ทราบถึงจุดเด่น จุดด้อย ที่ ทำให้งานบริหารงานวิชาการเกิดประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวคิดของ สารพัฒน์ แซ่ฮ้อย (2550) พบว่า การจัดทำระบบ ข้อมูลสารสนเทศทางวิชาการจัดให้มีผู้รับผิดชอบงานระบบข้อมูลสารสนเทศอย่างชัดเจน

1.4 ด้านการบริหารจัดการ พบว่า การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้อง จากการประเมินผลการประกัน คุณภาพการศึกษา การดำเนินการนิเทศแนะนำ กำกับ ติดตาม การประกันคุณภาพการศึกษา และการสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากร ในการประกันคุณภาพการศึกษา โดยสถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการ ปฏิบัติงาน ตรวจสอบการ ประเมิน การดำเนินการนิเทศแนะนำ กำกับ ติดตาม การประกันคุณภาพการศึกษา วางแผนและกำหนดขอบเขตของการ วิเคราะห์ปัญหาให้ครอบคลุม ประชุมครูเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการประเมินผลการประกัน คุณภาพการศึกษาและจัดงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมหรือโครงการในแต่ละมาตรฐาน สอดคล้องกับแนวคิดของ เจนจบ หาญกลับ (2559) ที่พบว่า การประกันคุณภาพการศึกษา มีความสำคัญ 3 ประการ คือ 1) ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูล คุณภาพการศึกษาที่เชื่อถือได้ เกิดความเชื่อมั่นและสามารถตัดสินใจเลือกใช้บริการที่มีคุณภาพมาตรฐาน 2) ป้องกันการจัด การศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคและเกิดความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับการบริการการศึกษาที่มี คุณภาพอย่างทั่วถึง 3) ทำให้ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษามุ่งบริหารจัดการศึกษาสู่คุณภาพและมาตรฐาน อย่างจริงจัง ซึ่งมี ผลให้การศึกษาที่มีพลังที่จะพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

2. นำเสนอแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ จากประเด็นปัญหา ควรมีการวางแผนกำหนดขอบเขตของการ วิเคราะห์ปัญหาให้ครอบคลุมและครบถ้วน สร้างกระบวนการจัดทำหลักสูตรและการใช้หลักสูตรที่ชัดเจน มีการประชุมเพื่อ วางแผนในการจัดทำหลักสูตรและใช้หลักสูตร จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถมาอบรม และหาแนวทาง วิเคราะห์หลักสูตรและหาประเด็นปัญหาที่เกิด แล้วทำการแก้ไข กำหนดมาตรฐานที่ชัดเจนในการวัดผลและ ประเมินผล และแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและตรวจสอบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุนันทา อุชาติ (2554) พบว่า ผู้บริหารควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับการจัดทำ คู่มือครูเกี่ยวกับ หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ความรู้ตลอดจน สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจัดทำ คู่มือครูเกี่ยวกับหลักสูตร สถานศึกษาสถานศึกษาควรมีการจัดหาเอกสารประกอบการใช้ หลักสูตรสถานศึกษารวมทั้งหนังสือ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ให้เพียงพอต่อความต้องการของครู

2.2 ด้านการประเมินและการพัฒนามาตรฐานการศึกษา จากประเด็นปัญหา ควรมีการตั้งคณะกรรมการ ดำเนินการกำกับและติดตามการนำผลการประเมินไปวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา และทำความเข้าใจในการประกัน คุณภาพการศึกษาแก่คณะครูและผู้บริหารควรแต่งตั้งคณะกรรมการ ปฏิบัติงาน ตรวจสอบการประเมินการสอนของ ครูและ ส่งเสริมให้ครูบันทึกผลการสอนซ่อม เสริมนักเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดำเนินการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนซ่อมเสริมนักเรียนและประเมินผล การสอนของครูเพื่อมา มาปรับปรุงแก้ไขปัญหา เพื่อพัฒนาการเรียนของ นักเรียนต่อไป และสถานศึกษาควรจัดประชุมชี้แจงแนวทางการ ดำเนินงานของรูปเล่ม / ให้ความรู้เพื่อให้คณะครู มีความ เข้าใจตรงกัน เพื่อหาแนวทางช่วยเหลือ นักเรียนรายบุคคล จัดทำปฏิทินในการประกันคุณภาพการศึกษาให้ครอบคลุมตลอดปี การศึกษา และประชุมทำความเข้าใจแก่คณะครู ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นภาพา ผูกสุวรรณ (2553) พบว่า งานวิชาการมี การดำเนินการวัดผลและประเมินผลแล้วระบบยังขาดการแจ้งข้อมูลให้กับ นักเรียนและผู้ปกครองทราบได้อย่างทั่วถึง ตลอดจนการทำ เอกสารและแบบฟอร์มการวัดผลและประเมินผลการเรียนยังขาดความชำนาญ ไม่เข้าใจผลการวิเคราะห์การ ดำเนินงานวัดผลและประเมินผล

2.3 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา จากประเด็นปัญหา ควรมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยเชิญ วิทยากรที่มีความรู้ความสามารถสูงในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศมาให้ความรู้แก่ครู และส่งเสริมงบประมาณในการจัดซื้อ อุปกรณ์ที่มีคุณภาพและทันสมัย สถานศึกษาดังคณะทำงานเกี่ยวกับวางระบบสารสนเทศภายในให้เป็นหมวดหมู่เพื่ออำนวยความสะดวก มีคณะกรรมการรับผิดชอบรายงานปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ และนำข้อมูล ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศมาจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สารพัฒน์ แซ่ฮ่วย (2550) พบว่า การจัดทำระบบ ข้อมูลสารสนเทศทางวิชาการจัดให้มีผู้รับผิดชอบงานระบบข้อมูลสารสนเทศอย่างชัดเจน

2.4 ด้านการบริหารจัดการ จากประเด็นปัญหา สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการ ปฏิบัติงาน ตรวจสอบการ ประเมิน การดำเนินการนิเทศแนะนำ กำกับ ติดตาม การประกันคุณภาพการศึกษา ประชุมครูเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและ สาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษา จัดงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมหรือโครงการใน แต่ละมาตรฐาน และนำผลการประเมินไปวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาในระยะต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุพัตรา เทศสนาะ (2552) ที่พบว่า กำหนดมาตรฐาน จัดระบบบริหารและสารสนเทศจัดทำ แผนพัฒนา ดำเนินงานตามแผน ตรวจสอบและทบทวน ประเมินคุณภาพการศึกษา และพัฒนา อย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภา เศวตวันส์ (2557) ที่พบว่า ประชุมครูเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการ ประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อกำหนดการแก้ไขในปีต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารควรมีการศึกษาข้อมูลขององค์กรอย่างลึกซึ้งในทุกๆด้านเพื่อนำมาสร้างภาพอนาคตให้เป็นรูปแบบ กระบวนการและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มีการวิเคราะห์ถึงองค์ประกอบ จุดเด่น จุดด้อยเพื่อเป็นแนวทางในการนำองค์กรสู่ ความเป็นเลิศ

1.2 เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา สถานศึกษาควร จัดให้มีการสัมมนา ประชุมทางวิชาการ ศึกษาดูงาน

1.3 ส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจและพัฒนาบุคลากรในองค์กรและท้องถิ่นให้เกิดความผูกพันและสามัคคีในท้องถิ่น เพื่อให้บุคลากรได้นำความรู้ที่ได้มาพัฒนาการปฏิบัติงานด้านวิชาการให้สอดคล้องกับท้องถิ่น

1.4 ผู้บริหารควรเพิ่มเทคนิค สร้างกลยุทธ์ทางการเปลี่ยนแปลงองค์กร กำหนดทิศทาง รูปแบบการบริหารที่ชัดเจน รวมทั้งวิธีการจูงใจหรือโน้มน้าวให้ครู หรือบุคลากรในสถานศึกษาเข้าใจในรูปแบบ แผนและนโยบายต่าง ๆ ของสถานศึกษา แล้วสามารถนำไปปฏิบัติ เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานวิชาการอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทบทวนครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ เพื่อจะได้ผลการวิจัยที่หลากหลาย และชัดเจนมากขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

2.3 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาขอบข่ายงานวิชาการเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา

2.4 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยควรศึกษาสภาพปัญหาปัจจุบัน สังเกต สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้นกว่าเดิม เกิดความหลากหลายในการศึกษาวิจัย

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **ชุดอบรมศึกษานิเทศก์ การนิเทศการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

เจนจบ หาญกลีบ. (2559). **ปัจจัยที่ส่งผลให้การดำเนินการประกันคุณภาพภายในตามกฎกระทรวง ของโรงเรียนเอกชน**

เขตกรุงเทพมหานครประสบความสำเร็จ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยสยาม.

ธวัชชัย สิงห์จันทร์. (2551). **แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 1**.

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์. (2554). **ผลกระทบของการสร้างความรับผิดชอบทางการศึกษาต่อสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนไทย**.

กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

นภาดา ผูกสุวรรณ. (2553). **การบริหารงานวิชาการตามทฤษฎีของครูโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอศรีราชา**

จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.

สารพัฒน์ แซ่อู่. (2550). **การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการสอนระดับมัธยมศึกษา**

ในอำเภอปลายพระยา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษกระบี่. การค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

(การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). **สภากรรมการจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่ในบริบทประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: פרק

หวานกรรพพิค.

สุพัตรา เทศแสนะ. (2552). **การนำเสนอแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวการ**

ประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1.

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

สุนันทา อุชาติ. (2554). **การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเทศบาล 2 (เมืองเก่าวิทยา) อำเภอเมือง**

จังหวัดชัยภูมิ. สารนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.

สุภา เศวตวันส. (2557). **แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**

ประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏ

นครสวรรค์.